

• **ZASTÚPENIE PRÁVNÝM ZÁSTUPCOM V KONANÍ PRED ÚSTAVNÝM SÚDOM SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Právnické vzdelanie sťažovateľa vrátane aktívneho výkonu právnického povolania nemôže byť samo osebe dôvodom na to, aby Ústavný súd Slovenskej republiky nepožadoval splnenie procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov to jednoznačne vyžaduje a nedáva Ústavnému súdu Slovenskej republiky možnosť robiť v tomto smere výnimky.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 347/06 z 15. novembra 2006)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť V. J., K.; Z. B., K.; Z. J., K.; Z. S., R.; N. S., R.; M. H., K., a JUDr. J. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 191/03 a takto

rozhodol:

Sťažnosť V. J., Z. B., Z. J., Z. S., N. S., M. H. a JUDr. J. H. odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2006 doručená sťažnosť V. J. (ďalej len „sťažovateľ v I. rade“), Z. B. (ďalej len „sťažovateľka v II. rade“), Z. J. (ďalej len „sťažovateľka v III. rade“), Z. S. (ďalej len „sťažovateľka v IV. rade“), N. S. (ďalej len „sťažovateľ v V. rade“), M. H. (ďalej len „sťažovateľka v VI. rade“) a JUDr. J. H. (ďalej len „sťažovateľ v VII. rade“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 191/03.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli: „Keďže § 20 ods. 2 zákona č. 38/1993 Zb. kladie požiadavku na zastupovanie pred Ústavným súdom advokátom, súhlasíme s tým, aby nám ho určil samotný Ústavný súd. Máme ale prosbu, aby zastupovanie bolo čestné bez poplatku, lebo sme v prevažnej miere dôchodcovia. Sme ale osobne presvedčení, že sa vieme i sami dostatočne právne obhajovať.“

Ústavný súd listom zo 4. augusta 2006 upozornil sťažovateľov, že ich podanie nespĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti, keďže k sťažnosti nepriložili splnomocnenie na svoje zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyžaduje § 20 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), na ktorý sťažovatelia sami v sťažnosti poukázali. Súčasne ústavný

súd poučil sťažovateľov, že v prípade, že im ich zárobkové a majetkové pomery nedovoľujú ustanoviť si advokáta, ustanoví im ho ústavný súd, avšak len v prípade, že to budú odôvodňovať ich osobné, zárobkové a majetkové pomery. Za tým účelom ústavný súd zaslal sťažovateľom na vyplnenie tlačivo o ich osobných, zárobkových a majetkových pomeroch, aby ho v lehote 15 dní od doručenia výzvy ústavného súdu vyplnené zaslali ústavnému súdu.

Výzva ústavného súdu zo 4. augusta 2006 bola sťažovateľom v I., IV. – VII. rade doručená 8. augusta 2006 a sťažovateľom v II. a III. rade 9. augusta 2006.

Na výzvu ústavného súdu nereagovali sťažovatelia v II., III., IV. a V. rade, pričom sťažovatelia v VI. a VII. rade reagovali na výzvu ústavného súdu listom z 10. augusta 2006 a sťažovateľ v I. rade odpovedal listom z 15. augusta 2006.

Sťažovatelia v VI. a VII. rade vo svojom liste okrem iného uviedli:

„Podpísaní týmto žiadame o upustenie od povinnosti zastupovania advokátom v konaní o našej sťažnosti podanej ÚS-SR dňa 19. 7. 2006 pre porušenie základných práv a slobôd s týchto dôvodov:

(...) Navrhujeme, aby zástupca ÚS-SR umožnil mne ako bývalému vedúcemu odboru VVS a práv. zástupcovi OÚ K. (pred odchodom do dôchodku), aby som mohol v súlade s § 21 ods. 3 cit. zák. zastupovať seba a manž. M. H. v tej istej kauze. (...)

Súčasne podľa § 35 cit. zák. žiadame o upustenie od súdnych poplatkov aj v návaznosti na skutočnosť, že predmetom sťažnosti je žaloba z roku 2004 na štát SR v súlade s § 4 ods. 1 písm. c, zák. č. 71/1992 Zb. v znení zák. opatrenia č. 621/2005 Z. z. s odkazom na § 18 ods. 2 (oslobodenie od poplatkov). (...)

Sťažovateľ v I. rade nepredložil splnomocnenie pre právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, nepožiadal ani o ustanovenie právneho zástupcu, vo svojom liste však uviedol:

„(...) Naša žaloba podaná na štát t. j. Slovenskú republiku v súlade s § 4 ods. 1 písm. c zákona č. 71/1992 Zb. bola plne oslobodená od súdnych poplatkov.

Nový zákon č. 621/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2006 zrušil predmetné časti uvedeného zákona, ovšem pre neukončené prípady v občiansko právnom konaní podľa § 18 od. 2 zákona 621 platia i naďalej adekvátne časti zákona č. 71/1992. Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že je irelevantné či nepríslušné požadovať od nás ako navrhovateľov vyplňovanie a potvrdzovanie tlačív o osobných, zárobkových, a majetkových pomeroch. (...)

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia napriek výzve ústavného súdu nepredložili splnomocnenie pre advokáta na ich zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a ani kvalifikovane nepožiadali ústavný súd o jeho ustanovenie. Nesplnenie tejto zákonom požadovanej náležitosti sťažnosti (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) sťažovatelia v VI. a VII. rade odôvodnili tým, že požiadali ústavný súd, aby im bolo umožnené zastupovať sa sťažovateľom v VII. rade: „(...) ako bývalému vedúcemu odboru VVS a práv. zástupcovi OÚ K. (pred odchodom do dôchodku), aby som mohol v súlade s § 21 ods. 3 cit. zák. zastupovať seba a manž. M. H. v tej istej kauze. (...)“

Sťažovateľ v I. rade taktiež nepredložil splnomocnenie pre advokáta na jeho zastupovanie pred ústavným súdom ani nepožiadal ústavný súd o jeho ustanovenie a k výzve na predloženie potvrdenia o osobných, zárobkových a majetkových pomeroch uviedol, „že je irelevantné či nepríslušné požadovať od nás ako navrhovateľov vyplňovanie a potvrdzovanie tlačív o osobných, zárobkových, a majetkových pomeroch“.

K dôvodom, pre ktoré sťažovatelia v VI. a VII. rade odmietli splniť zákonom predpísané náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a k námietke sťažovateľa v I. rade o požadovaní predloženia tlačív o osobných, zárobkových a majetkových pomeroch ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že povinnosť obrátiť sa na vyšší súd prostredníctvom advokáta, ktorá je upravená v slovenskom právnom poriadku vo vzťahu k ústavnému súdu a ktorú možno nájsť ustanovenú v právnom systéme viacerých členských štátov Rady Európy, je v súlade s povinnosťou Slovenskej republiky zabezpečiť účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom každému, koho práva a slobody priznané ústavou alebo medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách boli porušené. Ústavný súd starostlivo skúma každú žiadosť o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom na štátne trovy a pokiaľ zistí, že osobné a majetkové pomery žiadateľa odôvodňujú takéto ustanovenie vo veci namietaného porušenia

základného práva, v ktorej sú inak splnené podmienky na prijatie návrhu na ďalšie konanie, takýmto žiadosťiam pravidelne vyhovuje (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 61/00, III. ÚS 48/00, I. ÚS 96/04).

Z postavenia funkcie bývalého vedúceho „odboru VVS“ a právneho zástupcu „OÚ K.“ (prípadne inej právnickej profesie vrátane sudcu ústavného súdu) nevyplýva oprávnenie na nerešpektovanie podmienok ustanovených zákonom na poskytnutie ochrany ústavnosti v konaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného vyplýva, že právnické vzdelanie sťažovateľa vrátane aktívneho výkonu právnického povolania nemôže byť samo osebe dôvodom na to, aby ústavný súd nepožadoval splnenie procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Zákon o ústavnom súde to jednoznačne vyžaduje a nedáva ústavnému súdu možnosť robiť v tomto smere výnimky.

Keďže sťažovatelia v I. až V. rade nepredložili ani po výzve ústavného súdu splnomocnenie pre advokáta na ich zastupovanie advokátom, ani kvalifikovane nepožiadali o jeho ustanovenie a sťažovatelia v VI. a VII rade odmietli dať sa zastupovať v konaní pred ústavným súdom advokátom, ústavný súd s ohľadom na uvedené ich sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.